

Església Sant Esteve

Bagà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli vila
Emplaçament: Al costat de l'Ajuntament, presidint la vila.

Coordenades:

Latitud: 42.25235
Longitud: 1.86214
UTM Est (X): 406138
UTM Nord (Y): 4678422

Classificació

Número de fitxa: 08016-46
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic
Segle: XIV
Any: 1326
Autor de l'element: G. Pellicer dirigia l'obra
Estat de conservació: Bo
Notes de conservació: Nivell protecció a les NNSS de Bagà any 1983: 1b (conservació parcial i rehabilitació).
Protecció: Inexistent
Observacions protecció: NN SS, nivell protecció 1a. Any 1983.
Número inventari: IPAC nº 3052, any 1982
Generalitat:
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: Bisbat de Solsona. Palau Episcopal. 25280 SOLSONA
Autor de la fitxa: Cortés Elía, M^a del Agua
Data de registre de la fitxa: dj., 22/01/2004 - 01:00

Descripció

És aquest un exemplar de transició del romànic al gòtic, del que, malgrat l'incendi i mutilacions de la Guerra Civil, encara conserva el magnífic embolcall. L'església es troba al centre del nucli, participa alhora del nucli més antic i de l'eixample més recent. Tanca el front emmurallat, desfigurat, penjat sobre el riu. La planta és basilical, amb una nau central i dues laterals més baixes i estretes, que formen quatre capelles per banda que comuniquen entre elles per unes obertures molt simples amb arc de mig punt i practicades als murs que fan de contrafort de la central. La nau central és coberta amb una volta apuntada que arranca d'una senzilla cornisa i separada de l'absis amb un arc toral apuntat. La nau central està separada de les laterals mitjançant quatre arcs apuntats molt esvelts. Set de les capelles laterals estan cobertes amb una volta d'aresta apuntada amb clau a la intersecció dels arcs, i que constitueixen l'únic element escultòric decoratiu de l'interior de l'església. L'absis es cobert amb volta de quart d'esfera semicircular interiorment i poligonal a l'exterior; té dues finestres d'arc de mig punt i asimètriques, una central i l'altra oberta al cantó de migdia. Aquest absis fou escapçat en la seva part superior que era més alta que la teulada actual de les naus. En aquest espai hi havia un comunidor i també es guardaven les relíquies en una arca amb dos panys. Amb la pedra de l'enderroc es van fer els dos contraforts exteriors de la capella del santíssim. Aquest absis s'ha identificat com a possible torre defensiva de la muralla de la vila. L'interior de l'edifici és de notable alçària i amplitud, i molt esvelt; tot de pedra vista ben carreuada als paraments que donen a la nau central i més senzilla a la resta. Té un cos edificat afegit al costat de migjorn, tocant a l'absis, construït al segle XVII, que constitueix la capella del santíssim, enguixada i decorada amb pintures murals d'estil neoclàssic. Aquesta capella queda quasi penjada a sobre del riu i queda suportada exteriorment per dos contraforts als angles. Sobre la porta principal d'entrada hi ha el cor i l'escala de cargol que forada el mur de ponent per accedir a la teulada i el campanar que es troba a l'esquerra de la façana, de planta quadrangular. El campanar té obertes a llevant dues finestres bessones i una més gran a tramuntana; en cada una de elles hi ha una campana. El campanar s'acaba en una petita construcció posterior que ara mostra quatre esferes de rellotge. L'exterior contrasta amb l'interior, ja que mentre aquest darrer és elegant i equilibrat, l'exterior ofereix una imatge desordenada i massissa. Encara resten les dues portes del primer edifici, la principal oberta a ponent, i una secundària oberta a tramuntana i que generalment no s'utilitza. El portal de tramuntana és més senzill, d'arc apuntat, amb quatre columnetes per banda rematades per capitells enllaçats per un fris. Les figures s'han perdut quasi totalment degut a que la pedra emprada és molt sorrenca i s'ha anat desfent amb el pas dels anys. Dels capitells en surten quatre arquivoltes que formen l'arc. Al mig i damunt la porta hi ha una fornícula. Totes les columnes tenen base. La descripció de la porta principal es troba a una altra fitxa.

Observacions:

Davant la porta de tramuntana de l'església hi havia el cementiri que va ser traslladat en créixer el nucli al segle XVIII. Dins l'església hi havia algunes sepultures privades de les famílies senyorials, els Pinós, els Ornós, Foix, Pedrals, Còdol. Algunes làpides es van fer servir per fer el paviment del pont del Camp de la Vila. Fa pocs anys, en fer la instal·lació telefònica per l'Ajuntament, van aparèixer alguns ossos darrera la casa consistorial; igualment en fer les obres per posar la calefacció a l'església van sortir ossos del jardí de la sagristia (CABALLÉ, 1998). El cementiri es va traslladar a l'altre costat del riu Bastarney, al Camp de la Vila, quan Carles III va ordenar treure els cementiris dels nuclis urbans el 1775. Actualment aquest cementiri ja no s'utilitza i el nou es troba al Camp del Rosari, entre el serrat de la Gana i Givellàs. L'autor, G. Pellicer, era de La Pobla de Lillet (SERRA VILARÓ,

Història

Podríem dir que aquesta és la segona església parroquial de la vila, ja que la primera es va construir a la zona de Sant Sebastià, on es trobava la primera vila que va ser abandonada progressivament al llarg del segle XIII en construir-se la nova a prop del riu, quan Galceràn de Pinós concedí la carta de franqueses l'any 1234. En quedar la parròquia apartada en fer la nova vila, es va optar per construir una nova i traslladar la parroquialitat al costat de la "pobla nova". L'any 1316 tenim la primera notícia del projecte (SERRA VILARÓ, vol. III, 1950, p. 11-68). L'any 1326 els còsols compren unes cases que seran enderrocades per fer lloc a la nova església. L'any 1330 ja consta que es treballava en l'obra, el mestre d'obres era de la família Pellicer de La Pobla de Lillet. L'any 1335 es feia l'arc de l'absis. El 1339 es descindra la volta (SERRA VILARÓ, vol. III, 1950, p. 11-68). El 1348 s'obrava el portal, el mestre Pellicer era el picapedrer i segurament també l'escultor. El 1435 es fa la darrera empenta a l'obra, s'acaba la volta i la paret sobre la porta en la que havien d'obrir un finestral gòtic, que encara es conserva. El 1666 es construeix la sagristia i possiblement la capella dita del Santíssim, a la dreta de l'altar, al costat de migdia. L'any 1753, el 25 de juny, un incendi fa desaparèixer els retaules gòtics i part de l'interior de l'església. Queden dempeus parets i voltes, la sagristia i el local de l'arxiu. A partir d'aquest moment es feu un nou retaule barroc, probable obra de Francesc Moretó de Vic. Amb la Guerra Civil del 1936 es va mutilar el retaule major, capelles laterals i tot l'interior del temple destruint imatges i l'orgue. Acabada la guerra, amb les restes del retaule es compon un nou retaule, afegint també un altar provinent del santuari de Paller i datat el 1781. L'any 1966 la Diputació de Barcelona sota la direcció de l'arquitecte Camil Pallàs, fa una restauració de l'edifici que va ser inaugurada l'any 1975.

Bibliografia

CABALLÉ, F. (1998). El Déu de Bagà. Columna Albí eds. CATALÀ, Pere (1976). Els castells catalans. Dalmau Ed. Vol. 5, p. 844-848. GAVÍN, J.M. (1985). Inventari d'esglésies. Vol. 17 El Berguedà. Ed. Arxiu Gavín. Barcelona. SERRA VILARÓ, J. (1930). Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. 3 vols. Reedició de 1989 del Centre d'Estudis Baganesos. VIGUÉ, J. ; BASTARDES, A. (1978). Monuments de la Catalunya Romànica. El Berguedà. Artestudi edicions. Barcelona. P. 253-255.

